ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

FIKIH OKUMALARI

1. ÜNİTE FIKIH OKUMALARINA GİRİŞ

E-İçerik Ölçme ve Değerlendirme

A. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanı "D" ile yanlış olanı "Y" ile işaretleyiniz.

1. (.....) İmam Ebu Yusuf, İmam Züfer, Hasan bin Ziyad ve İmam Muhammed yazdıkları eserler ile Şafii mezhebinin oluşmasında ve geniş kitlelere yayılmasında etkili olmuşlardır.
2. (.....) Müftî, kendisinden fetva alıp buna uygun hareket etmeyenlere müeyyide uygular.
3. (.....) Kaza, bilgi isteme mahiyetinde bir hüküm olduğu için kadıya başvuran taraflar verilen hükme uyup uymamakta özgürdürler.
4. (.....) Fıkıh usulü başvuru kaynağı olarak sadece asli deliller olan Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetini kabul etmektedir.
5. (.....) "Zamanın değişmesi ile hükümlerin değişmesi inkâr olunamaz." ilkesi fıkıh usulünde kabul gören bir ilkedir.
6. (.....) "Örf-âdet, sahabe kavli, şeru men kablena, seddizerai " gibi ferî deliller fıkıh usulünde geçerlidir.

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutu içinde verilen kelimelerin uygun olanlarıyla doldurunuz.

Mekke	**içtihat**	**Hanefi**	**Muaz bin Cebel**	**fıkhi ıstılah**	**müçtehit**
Hz. Muhammed (sav)	**tedricî**	**Medine**	**sübut-u kat'i**	**ashabıtahric**	**Hicret**

7. Yemen'e vali olarak gönderilen ...., Hz. Peygamber kendisine: "Gittiğin yerde ne ile hükmedeceksin?" diye sorduğunda: "Allah'ın kitabı ve Peygamber'inin sünneti ile hüküm veririm. Bu ikisinde de cevabını bulamadığım konularda .... ile meseleyi çözerim." (Tirmizi, Ahkâm, 3.) demiştir.
8. Dört fıkıh mezhebinin kronolojik sıra bakımından ilki .... mezhebidir.
9. Kur'an-ı Kerim ve hadislerde açıkça karşılığı bulunamayan yeni konulara Kur'an-ı Kerim ve sünnet çerçevesinde yeni çözümler bulabilmek için çalışan ve çözüm üreten İslam hukuk bilginlerine .... denilmektedir.
10. Vahyin nüzul sürecinde iman ile ahlaki olgunluğun gerektirdiği ilkeler .... Dönemi'nde ön planda iken .... sonrası .... Dönemi'nde fert ve toplum hayatında uygulanması gereken hukuki kurallar dikkat çekmektedir.
11. Hz. Peygamber Dönemi'nin fıkıh tarihi açısından dikkat çeken diğer bir yönü de .... olmasıdır. İçkinin aşama aşama yasaklanması bu duruma örnek verilebilir.
12. Farz, vacip, mendup, haram, illet, sebep, batıl, fasit vb. kavramlar .... kapsamında yer alır.

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

13. Dinî alana dair sorulara doğru cevap bulmak için dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

....

....

....

....

14. Zaman ve mekânın farklılaşması olgusu fıkıh metodolojisinde nasıl ele alınmaktadır? Güncel yaşam meselelerine çözüm üretme çalışmalarını bu bağlamda değerlendiriniz.

....

....

....

....

15. Fıkhi çözüm bekleyen güncel yaşam meselelerine örnekler veriniz.

....

....

....

....

16. Ebu Hanife'nin: "Peygamber'den gelirse başımızla gözümüz üzerinedir (alır kabul ederiz). Peygamber'in ashabından gelirse onların sözleri arasında tercih yaparız. Tâbiinden gelirse onlar da insan biz de insanız." (İbni Ebi'l-Avvâm, Fedailü Ebu Hanife, s. 97.) sözünü içtihat metodolojisi açısından değerlendiriniz.

....

....

....

....

17. Hz. Peygamber'in: "Hâkim hükmedip isabet ettiğinde kendisine iki ecir, hata ettiğinde ise bir ecir vardır."(Buhari, İ'tisâm, 21.) hadisini içtihat bağlamında değerlendiriniz.

....

....

....

....

18. İmam Şafii'nin, Mısır'a gidişine kadar geçen döneme (h. 795-815) ait fıkhi görüşleri "mezhebikadim"; Mısır'dan sonraki görüşleri "mezhebicedit" diye anılır. İmam Şafii'nin görüşlerinin değişmesinde etkili olan unsurlar neler olabilir?

....

....

....

....

D. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

19. Hz. Peygamber dönemi fıkhını diğer dönemlerden ayıran unsurlar arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?
A) Hicret'ten sonra fert ve toplum hayatına dair hukuki kurallar yoğunluk kazandı.
B) Meseleler, vahiy veya Hz. Peygamber'in içtihadı ile çözüme ulaştırılıyordu.
C) Bu dönemde sadece Hz. Peygamber içtihat yetkisine sahipti.
D) Mekke döneminde iman ile ahlaki olgunluğun gerektirdiği ilkeler ön plandaydı.
E) Hz. Peygamber'in içtihatları vahyin kontrolü altındaydı.

20. "Hâkim hükmedip isabet ettiğinde kendisine iki ecir, hata ettiğinde ise bir ecir vardır." (Buhari, İ'tisâm, 21.)
Hadisinde verilmek istenen mesaj aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hâkim hükmünde isabet etmez ise günah kazanmış olacağı
B) Hakikate ulaşma yolunda harcanan her çabanın mükâfatlandırılacağı
C) Hâkimlerin hükümlerinin nihai karar olacağı
D) Hâkim hatalı hüküm verirse bir daha hüküm veremeyeceği
E) Hüküm verme yetkisinin sadece Hz. Muhammed'e (sav) olduğu

21. Aşağıdaki seçeneklerde ismi verilen sahabelerden hangileri Hz. Peygamber zamanında fetva veren sahabeler arasında <u>yer almamaktadır</u>?
A) Hz. Aişe, Hz. Ali
B) Numan bin Sabit, Malik bin Enes
C) Hz. Ebu Bekir, Hz. Osman
D) Muaz bin Cebel, Zeyd bin Sabit
E) Abdullah bin Mesud, Huzeyfe

22. Müslümanlar bir ihtiyaç durumunda kendi mezhepleri dışında diğer fıkhi mezheplerden de yararlanabilirler. Örneğin Hanefi mezhebinde olan bir kişi yolculuk esnasında namaz kılmaya olanak bulamadığında zarurete binaen diğer mezheplerde yer alan: "Öğle ile ikindi ya da akşam ile yatsı namazı cemedilerek kılınabilir." görüşünden yararlanarak namazını cemedebilir. **Bu durum aşağıdaki fıkhi ıstılahlardan hangisi ile kavramsallaştırılmıştır?**
A) Külli intikal
B) Kıyas
C) İstiftâ
D) İttibâ
E) Cüzi intikal

23. Ebu Hanife: "Resulullah'tan (sav) gelen baş üstüne, sahabeden gelenleri seçer ve birini tercih ederiz fakat toptan terk etmeyiz, bunlardan başkalarına ait olan hüküm ve içtihatlara gelince biz de onlar gibi ilim adamlarıyız." **Bu ifadelerden hareketle Ebu Hanife'nin içtihat metodu hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşabiliriz?**
A) Takrir metodunu benimsediğini
B) Tefsir alanında eser ürettiğini
C) Müzakere metodunu benimsediğini
D) Hicaz ekolünden olduğunu
E) Sahabe döneminde yaşadığını

FIKIH OKUMALARI

1. ÜNİTE

FIKIH OKUMALARINA GİRİŞ

E-İçerik Ölçme ve Değerlendirme Cevap Anahtarı

A. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanı “D” ile, yanlış olanı “Y” ile işaretleyiniz.

1. Y
2. Y
3. Y
4. Y
5. D
6. D

B. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri kutu içinde verilen kelimelerin uygun olanlarıyla doldurunuz.

7. Muaz bin Cebel, içtihat
8. Hanefi
9. Müçtehit
10. Mekke, Hicret, Medine
11. Tedrici
12. Fıkhi ıstılah

C. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

13-18. sorularda öğrencilerin öznel cevap vermesi beklenmektedir.

D. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

19. C
20. B
21. B
22. E
23. C